

VALORIFICAREA PARTENERIATULUI GRĂDINIȚĂ-FAMILIE ÎN DEZVOLTAREA ATENȚIEI COPIILOR DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ

Valentina MÎSLIȚCHI, dr., conf. univ.,

Catedra Psihopedagogie și Educație Preșcolară, UST

Olga MASLACOVA, master în Științe ale Educației

Programul de studiu Psihologia socială și a familiei, UST

Rezumat. Articolul tratează problema valorificării parteneriatului realizat între instituția de învățământ preșcolar și familie în vederea dezvoltării eficiente a atenției copiilor de vârstă preșcolară mare. În lucrare sunt analizate concepte precum: atenție, parteneriat educațional, cooperare grădiniță-familie; este prezentat proiectul de parteneriat educațional grădiniță-familie axat pe optimizarea procesului de dezvoltare a atenției preșcolariilor.

Abstract. The article deals the problems of the partnership between the preschool institution and family in order to develop efficiently the attention of preschoolers. The paper analyzes concepts such as: attention, educational partnership, kindergarten-family cooperation; there is presented the kindergarten-family educational partnership project focused on optimizing the process of developing the attention of preschoolers.

Atenția face parte din categoria fenomenelor psihice care susțin energetic activitatea, exercită funcția de modulare a tonusului nervos, necesar pentru desfășurarea celorlalte procese și structuri psihice. Prezența ei asigură o bună receptare senzorială și perceptivă a stimulilor, înțelegerea mai profundă a ideilor, o memorare mai trainică și mai fidelă, selectarea și exersarea mai adecvată a priceperilor și deprinderilor etc.

Literatura de specialitate abundă în definiții date atenției, deși nu există o definiție adoptată în unanimitate.

Dicționarul enciclopedic de psihologie explică termenul atenție ca fiind o formă a autoreglajului psihic ce exprimă orientarea și concentrarea activității psihice în mod selectiv asupra unui obiect sau fenomen, situație, implicate în procesul adaptării sau în scopul cunoașterii, supraviețuirii lui, care nu are conținutul propriu informațional [5, p.88].

T. Crețu prezintă următoarea definiție: „Atenția este fenomenul psihic de activare selectivă, concentrare și orientare a energiei psihonervoase în vederea desfășurării optime a activității psihice, cu deosebire a proceselor cognitive” [2, p.133].

Atenția este un fenomen psihic care susține îndeplinirea unei activități cu o mai mare exactitate, fără erori și mari pierderi. Prin intermediul ei are loc încărcarea energetică a tonusului nervos necesar pentru desfășurarea celorlalte procese psihice. Concentrarea mai mare a atenției asigură o bună asimilare și o înțelegere mai profundă a informației, o memorare mai amplă și mai trainică, o soluționare justă a unei probleme. Cu ajutorul ei mai lesne se formează deprinderile și abilitățile în noua activitate [4, p.76].

Parteneriatul reprezintă o formă avansată a relației dintre două sau mai multe părți, cooperarea și coordonarea sunt formele intermediare, cele care facilitează stabilirea unui parteneriat, iar comunicarea reprezintă punctul de plecare în vederea realizării parteneriatului între două sau mai multe părți. Un parteneriat reușit implică: identificarea

scopurilor, intereselor comune, utile partenerilor și comunității; găsierea modului optim pentru realizarea scopului propus; organizarea și conducerea resurselor disponibile pentru a atinge scopul propus; identificarea competențelor persoanelor implicate în aceste proiecte pentru a le putea folosi la maxim; combinarea eficientă a atitudinilor, abordărilor și tehnicilor diferite care se pot aplica diferitelor sarcini; utilizarea cu succes a schimbării în folosul instituției, în acest caz a grădiniței și a comunității.

În vederea realizării unui parteneriat de succes este indicat a se urma anumiți pași, primul dintre aceștia fiind constituirea grupului de lucru la nivel de grădiniță. Pentru a asigura succesul unui proiect este foarte important identificarea în cadrul grădiniței a persoanelor potrivite proiectului ales. Aceste persoane trebuie să își dorească implicarea în proiect, să aibă cunoștințe și abilități potrivite subiectului propus și să nu le lipsească calitățile de comunicare și relaționare cu celelalte persoane implicate în proiect [6].

Parteneriatul dintre grădiniță și familie reprezintă o primă experiență relațională și de colaborare a părinților cu persoanele profesioniste în domeniul educației. Cei mai mulți părinți manifestă deschidere, dorință de a colabora cu personalul grădiniței, dar se poate întâmpla ca realizarea unui parteneriat să fie împiedicată de atitudini necorespunzătoare ale fiecăruia dintre cei implicați [1, p.60].

Dezvoltarea unor parteneriate eficiente între grădiniță-familie presupune o relație deschisă între acești doi membri: educatoare-părinte, care să le ofere acestora posibilitatea de a adresa întrebări, de a-și spune punctul de vedere în legătură cu o situație dată, de a-și exprima dorințele dar și îngrijorările, de a participa activ în luarea deciziilor. În relația familie-grădiniță părinții își doresc o persoană care să aibă grijă de copil, respect și să fie considerați membri eficienți ai echipei educaționale, să vadă că opiniile le sunt respectate și folosite în crearea mediului educațional, competență din partea profesioniștilor care furnizează servicii educaționale, o relație apropiată cu profesioniștii [3, p. 32].

Preocuparea pentru soluționarea unei problem stringente precum dezvoltarea atenției preșcolariilor prin asigurarea cooperării dintre părinții copiilor și cadrele didactice din instituția preșcolară a constituit argumentul forte în realizarea unei cercetări realizate de noi pe parcursul anului de studii 2018-2019.

Problema cercetării: Care este impactul parteneriatului educațional grădiniță-familie în dezvoltarea atenției copiilor de vârstă preșcolară?

Obiectul cercetării îl constituie procesul dezvoltării atenției preșcolariilor în contextul valorificării parteneriatului educațional grădiniță-familie.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și aprobarea experimentală a Proiectului de parteneriat grădiniță-familie axat pe dezvoltarea atenției la copiii de vârstă preșcolară.

Ipoteza cercetării: Procesul de dezvoltare a atenției la copiii de vârstă preșcolară se va derula eficient în cazul în care educatorii, părinții, preșcolariii se vor implica plenar, consecvent în cadrul unui Proiect de parteneriat grădiniță-familie, axat pe dezvoltarea

înșușirilor atenției (volum, concentrare, distributivitate, comutare, stabilitate) și a atenției voluntare.

Obiectivele cercetării: elucidarea bazelor teoretice ale procesului dezvoltării atenției la copiii de vârstă preșcolară în contextual valorificării parteneriatului educațional grădiniță-familie; diagnosticarea nivelului dezvoltării atenției la copiii din învățământul preșcolar; fundamentarea și elaborarea unui Proiect de parteneriat grădiniță-familie axat pe dezvoltarea atenției copiilor de vârstă preșcolară; implementarea și validarea Proiectului de parteneriat grădiniță-familie axat pe dezvoltarea atenției copiilor de vârstă preșcolară; prelucrarea și interpretarea datelor experimentale; deducere concluziilor.

Pentru a dezvolta preșcolarii calitățile atenției precum concentrare, comutare, stabilitate, distributivitate, volum am elaborat un Proiect de parteneriat grădiniță-familie axat pe cooperarea și colaborarea eficientă dintre cei doi parteneri educaționali preocupați de soluționarea acestei problem de interes comun.

Proiectul cu genericul „Dezvoltarea atenției copiilor de vârstă preșcolară – preocupare comună a educatorilor și părinților” a constituit un proiect de parteneriat educațional inițiat de educatoare din dorința de a colabora, coopera cu familiile preșcolarii în vederea asigurării progresului respectivului fenomen psihologic în rândul preșcolarii.

Parteneriatul a avut la bază interesul, atât al grădiniței, cât și al familiei de a colabora pentru dezvoltarea calităților atenției preșcolarii în conformitate cu particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, dar și stimularea interesului familiei de a se implica în activitatea instituției de educație timpurie.

Suntem de părere că părinții trebuie susținuți, inițiați și ajutați să conștientizeze rolul mediului familial în dezvoltarea atenției propriilor copii și identificarea oportunităților prin care aceștia pot favoriza această dezvoltare prin asigurarea, în prim plan, a continuității activității educatorilor în mediul familial. De asemenea, cadrele didactice pot prelua din experiența și bunele practice ale părinților și crea context formale prielnice progresului fenomenului psihic respectiv. În aceste circumstanțe, am considerat relevant ca familia să fie implicată într-o comunicare permanentă cu grădinița, iar părinții au fost încurajați să se ofere voluntar pentru realizarea diverselor activități în vederea soluționării cu succes a problemei de interes comun: sporirea nivelului dezvoltării calităților atenției preșcolarii. Cadrele didactice au creat părinților oportunitatea de a participa alături de copii la activitățile didactice și extradidactice axate pe dezvoltarea psihică a copiilor, de a cunoaște mult mai bine specificul acestora și de a fi partener activ în asigurarea progresului propriului copil.

Scopul proiectului a constat în sprijinirea și promovarea cooperării eficiente și constructive a cadrelor didactice din instituția preșcolară și familiile copiilor în vederea dezvoltării atenției copiilor de vârstă preșcolară.

Proiectul de parteneriat grădiniță-familie axat pe dezvoltarea atenției la copiii din învățământul preșcolar a vizat realizarea următoarelor obiective:

- ✓ promovarea cooperării dintre grădiniță și familie în vederea dezvoltării atenției copiilor de vârstă preșcolară mare;
- ✓ stimularea interesului părinților de a participa la activitățile de dezvoltare a atenției copiilor desfășurate în grădiniță;
- ✓ îmbunătățirea comunicării dintre educatori și părinți în vederea valorificării parteneriatului grădiniță–familie axat pe dezvoltarea atenției preșcolarelor;
- ✓ implicarea părinților în planificarea și organizarea activităților didactice și extradidactice axate pe dezvoltarea atenției preșcolarelor;
- ✓ organizarea și desfășurarea diverselor forme de parteneriat (mese rotunde, consultații, ședințe, ateliere de lucru, training-uri etc.) ce vizează problema dezvoltării atenției copiilor cu implicarea activă a părinților și cadrelor didactice;
- ✓ facilitarea înțelegerii de către părinți a activităților de dezvoltare a atenției desfășurate în grădiniță, a specificului acestora și a modului de a le asigura continuitatea în mediul familial.

Beneficiarii proiectului au fost: a)beneficiari direcți: părinții copiilor de vârstă preșcolară mare și cadrele didactice din instituția de învățământ preșcolar; b)beneficiari indirecti: copii de vârstă preșcolară mare.

Pe parcursul derulării proiectului am implementat varii modalități de realizare a cooperării grădiniță-familie materializate în forme de parteneriat precum: masă rotundă, ședință cu părinții; lectorat; training psihosocial, consultații individuale și de grup, vizite, concursuri tematice; ateliere de lucru; expoziții cu lucrările copiilor și părinților etc., sinteza cărora o prezentăm în tabelul care urmează.

Tabelul 1.

Activități realizate în cadrul Proiectului de parteneriat grădiniță-familie
axat pe dezvoltarea atenției preșcolarelor

<i>Nr. d.o.</i>	<i>Forma de parteneriat</i>	<i>Tema</i>	<i>Obiective</i>	<i>Conținuturi</i>
1.	Masă rotundă	Cooperarea educatorilor și părinților – condiție indispensabilă dezvoltării atenției preșcolarelor	-Stabilirea de comun acord a programului activităților realizate în vederea soluționării problemei de interes comun; -Evidențierea importanței dezvoltării atenției preșcolarelor prin cooperarea partenerilor educaționali; - Elucidarea responsabilităților partenerilor; -Identificarea problemelor cu care se confruntă părinții în dezvoltarea	- Prezentarea rezultatelor evaluării inițiale privind nivelul atenției copiilor de vârstă preșcolară mare. - Oportunități oferite de proiect în formarea competențelor parentale cu impact asupra dezvoltării atenției copiilor; - Modalități de cooperare în vederea realizării obiectivelor propuse.

			atenției propriilor copii.	
2.	Activitate integrată desfășurată împreună cu părinții	Călătorim în Țara Toamnei	- Valorificarea activităților didactice în vederea dezvoltării atenției copiilor de vârstă preșcolară mare prin cooperarea educatorilor și părinților.	Implicarea părinților în pregătirea și derularea activității didactice integrate, axate prioritar pe dezvoltarea calităților atenției preșcolarilor.
3.	Ședința nr. 1 a trainingului psihosocial pentru copii		- Familiarizarea cu grupul de copii; - Sporirea la copii a interesului și dorinței de a participa la acțiuni comune; - Dezvoltarea calităților atenției.	1. Jocul „Istoria numelui”. 2. Jocul „Reguli respectate”. 3. Jocul „Ce se aude?”. 4. Exercițiul „Găsește doua obiecte la fel”. 5. Jocul: „Cine zboară?”
4.	Ședința nr. 2 a trainingului psihosocial pentru copii		- Dezvoltarea stabilității, concentrării, distributivității atenției; - Dezvoltarea spiritului de observație; - Dezvoltarea volumului atenției.	1. Jocul „Râulețul”. 2. Jocul „Ascultă sunetele”. 3. Exercițiul „Găsește diferențele”. 4. Jocul „Cine cântă?” 5. Exercițiul „Construim din mozaic după exemplu”.
5.	Lectorat cu părinții	Importanța jocului în dezvoltarea atenției copiilor de vârstă preșcolară	- Evidențierea importanței atenției în dezvoltarea proceselor psihice la vârsta preșcolară. - Familiarizarea părinților cu un set de jocuri axate pe dezvoltarea atenției la copii de vârstă preșcolară.	- Prezentarea informației în PPT cu referire la importanța atenției în dezvoltarea psihică a preșcolarului; - Prezentarea jocurilor de dezvoltare a atenției preșcolarilor și exersarea părinților în vederea aplicării acestora în mediul familial; - Analiza surselor bibliografice ce conțin exemple de jocuri ce favorizează dezvoltarea calităților atenției copiilor.
6.	Ședința nr. 3 a trainingului psihosocial pentru copii		- Dezvoltarea capacității de comutare a atenției; - Dezvoltarea spiritului de observație; - Dezvoltarea concentrării atenției.	1. Jocul „Creionul magic”. 2. Exercițiul „Găsește intrusul”. 3. Jocul „Ghicește după glas”. 4. Exercițiul „Îndeplinește sarcina după exemplul dat”. 5. Jocul „Locuri noi”.
7.	Distracție sportivă	Familie, START!	- Dezvoltarea la părinți a competenței de a interacționa cu copii de	Implicarea părinților în pregătirea și derularea activității extradidactice

			vârstă preșcolară pentru a le dezvolta atenția voluntară și calitățile atenției în conformitate cu particularitățile de vârstă și individuale.	
8.	Ședința nr. 4 a trainingului psihosocial pentru copii		-Dezvoltarea concentrării atenției. - Dezvoltarea stabilității atenției. - Dezvoltarea spiritului de observație;	1.Jocul „Râulețul”. 2.Exercițiul „Construim din mozaic după exemplu”. 3.Jocul "Bufnița". 4.Exercițiul „Găsește obiectele după umbră”. 5.Jocul „Locuri noi”.
9.	Consultație de grup	Sugestii pentru părinți pentru dezvoltarea atenției preșcolarilor în mediul familial	-Consilierea de grup a agenților educaționali pe problema dezvoltării atenției copiilor în familie și grădiniță; -Valorificarea în familie a progreselor înregistrate de copil la grădiniță privind dezvoltarea atenției și viceversa.	- Prezentarea de către educatori a informației cu referire la subiectul discutat; - Discuții constructive dintre parteneri în vederea identificării modalităților de asigurare a continuității intervențiilor educaționale din grădiniță și familie axate pe dezvoltarea atenției preșcolarilor .
10.	Work-shop (Atelier de lucru)	Confecționăm împreună mijloace didactice pentru dezvoltarea atenției preșcolarilor	- Identificarea mijloacelor didactice cu impact major asupra dezvoltării atenției copiilor; -Implicarea părinților în confecționarea atributelor pentru joc din material reciclabil.	Participarea părinților la un atelier de creație unde învață să confecționeze mijloace didactice din materialele pe care le au la îndemână zilnic în vederea exersării ulterioare a atenției copiilor.
11.	Ședința nr. 5 a trainingului psihosocial pentru copii		- Dezvoltarea capacității de comutare a atenției; -Dezvoltarea concentrării atenției; - Dezvoltarea spiritului de observație.	1.Jocul „Prin ce se aseamănă”. 2.Exercițiul „Labirintul”. 3.Jocul „Ghicește după glas 2”. 4. Exercițiul „Găsește 5 diferențe”. 5.Jocul „Obiectele identice”.
12.	Ședință cu părinții	Impactul cooperării grădiniță-familie asupra dezvoltării atenției preșcolarilor	- Evaluarea sumativă a proiectului de parteneriat.	Prezentarea rezultatelor evaluării sumative privind nivelul final de dezvoltare a atenției preșcolarilor. Chestionarea partenerilor; Discuții cu referire la rezultatele obținute și trasarea ideilor de perspectivă.

Pe parcursul anului de studii în care s-a implementat proiectul am realizat diverse acțiuni în vederea evaluării eficacității măsurilor întreprinse:

- a) Evaluarea gradului de implicare și a interesului părinților copiilor preșcolari pentru proiectul propus (utilizarea metodei observația, anchetarea);
- b) Evaluarea impactului proiectului asupra nivelului de dezvoltarea atenției la copii de vârstă preșcolară (utilizarea metodei testării prin aplicarea testelor de diagnosticarea a nivelului de dezvoltate a atenției preșcolarilor);
- c) Evaluarea finală - realizarea unei analize finale a proiectului în vederea relevării raportului dintre obiectivele propuse și rezultatele atestate.

În concluzie, putem afirma că procesul de dezvoltare a atenției la copiii din învățământul preșcolar se derulează cu succes în cazul implementării unui proiect de parteneriat grădiniță-familie, eficient proiectat și structurat în corespundere cu specificul cooperării educatori-părinți și particularitățile dezvoltării atenției copiilor de vârstă preșcolară mare.

Implicarea plenară, continuă, consecventă a părinților, copiilor, a educatorilor în cadrul Proiectului de parteneriat grădiniță-familie axat pe dezvoltarea atenției, asigură progresul respectivului fenomen psihologic la copiii de vârstă preșcolară.

Bibliografie

1. Boca C. (coord.), Bucinschi M., Dulman A. Educația timpurie și specificul dezvoltării copilului: modul general pentru personalul grădiniței. București: Educația 2000+, 2009. 83 p.
2. Crețu T. Psihologie generală. București: Editura Credis, 2001.
3. Cristea A.C., Ludușan M. Implicarea părinților în parteneriatul educațional grădiniță-familie. Alba-Iulia, 2014. 110 p.
4. Sălăvăstru D., Cucuș C. Psihologia educației. Iași: Polirom, 2004. 288 p.
5. Șchiopu U. (coord.) Dicționar enciclopedic de psihologie. București: Babel, 1997.
6. Crivinașu M. Parteneriat educational grădiniță- familie – mijloc de relaționare. [http:// documents. tips/documents/mirela- crivinantu- parteneriat grădiniță- familie](http://documents.tips/documents/mirela-crivinasu-parteneriat-gradinița-familie) (accesat la 14.05.2018).